

VALTIONEUVOSTON ASETUS HUUMAUSAINEINA PIDETTÄVISTÄ AINEISTA, VALMISTEISTA JA KASVEISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN LIITTEIDEN II JA IV MUUTTAMISESTA

Tausta

Uudet psykoaktiiviset aineet eli niin sanotut muuntohuumeet ovat vaikutuksiltaan ja rakenteiltaan perinteisiä huumeita muistuttavia aineita. Nämä aineet on suunniteltu erityisesti päihdekäyttöön ja kiertämään huumausainelainsäädäntöä.

Huumausainelain (373/2008) mukaan muuntohuume voidaan ottaa valvontaan Suomessa luokittelemalla se joko kuluttajamarkkinoilta kielletyksi psykoaktiiviseksi aineeksi (KKP-aine) erillisellä valtioneuvoston asetuksella (1130/2014) tai huumausaineeksi valtioneuvoston asetuksella huumausaineina pidettävistä aineista, valmisteista ja kasveista 543/2008.

Esitykset aineiden kansallisesta valvontaan ottamisesta tekee Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, joka arvioi aineiden haitallisuuden yhdessä Tullin, poliisin ja THL:n kanssa. Tarvittaessa Fimea järjestää kuulemisen, jos viranomaisilla on tiedossa yksikin aineiden laillinen valmistaja Suomessa. Useimmiten näillä aineilla ei kuitenkaan ole mitään laillisia käyttötarkoituksia.

Uudet huumausaineiksi luokiteltavat muuntohuumeet

Alkuvuodesta 2025 Fimea on yhdessä Tullin ja poliisin kanssa tunnistanut neljä erittäin vaarallista muuntohuumetta fluetonitatseenin, fluetonitatsepyynin, isobutonitatseenin ja isotonitatsepyynin. Fluetonitatseeni on Suomessa ollut valvonnan piirissä kuluttajamarkkinoilta kiellettyinä psykoaktiivisena aineena ja sen poistamista asetuksesta 1130/2014 esitetään samassa esittelyssä. Muut aineet eivät ole kansallisessa valvonnassa. Aineet on ilmoitettu EU:n huumeviraston (EUDA) varhaisen varoituksen järjestelmään.

Kiellettäväksi esitettävät aineet ovat synteettisiä opioideja, jotka kuuluvat ns. nitatseenien ryhmään. Aineilla on merkittävä väärinkäyttö- ja riippuvuuden aiheuttamispotentiaali. Nitatseenien vaarallisuus perustuu niiden keskushermostovaikutukseen, joista vakavimpana annosriippuvainen hengitystä lamaava vaikutus. Osa näistä aineista voi vaikuttaa jo hyvin pieninä, jopa voimakasta fentanyyliä pienempinä annoksia. Tämä tekee näistä aineista erityisen vaarallisia, minkä lisäksi sopivan käyttöannoksen määrittely ja oikea annosteleminen on vaikeaa. Aineita myös markkinoidaan siten, ettei myytävän tuotteen sisällöstä tai puhtaudesta ole varmuutta tai siten, että niitä myydään aivan toisina tuotteina tai aineina. Tästä on seurauksena myös tahattomasti henkeä ja terveyttä uhkaavia tilanteita.

Suomessakin nitatseeniyhdisteitä on löydetty lääketabletteja muistuttavina tuotevääreännöksinä ja vuoden 2025 alussa myös nestemäisenä aineena katukauppanimellä ”tippa”. Nyt kiellettäväksi esitetyistä aineista fluetonitatsepyyni on yhdistetty Suomessa neljään kuolemaan.

Aineiden markkinointi verkossa mahdollistaa aineille maailmanlaajuiset markkinat. Aineiden juridinen status eri maissa vaikuttaa siihen mitä aineita on tarjolla eri maissa. On tärkeää tunnistaa aineet varhain ja ottaa ne valvontaan, jolloin aivan pienin molekyyylitason muutoksinkin ei ole mahdollista kiertää lainsäädäntöä. Uudet muuntohuumeet, jotka eivät ole lääkkeitä, eivät lähtökohtaisesti ole Suomessa valvonnan piirissä vaan ne pitää erikseen kieltää.

Muut asetukseen tehtävät muutokset

YK:n huumausainetoimikunnan 19.3.2024 tekemän päätöksen mukaisesti kaksi aiemmin kansallisesti huumausaineeksi luokiteltua ainetta dipentyloni ja 2-fluoridesklooriketamiini luokiteltaisiin uudelleen ja siirrettäisiin huumausaineasetuksen liitteestä IV liitteeseen II.

Samalla asetuksen liitteistä korjattaisiin sekä suomeksi että ruotsiksi joidenkin aineiden kirjoitusasu.

Asetusmuutoksen vaikutukset

Asetuksella luokiteltavilla aineilla ei ole lääketieteellistä tai teollista käyttöä Suomessa. Aineet ovat ns. muuntohuumeita ja niiden kieltäminen on tärkeää niiden päihdekäytön ehkäisemiseksi ja huumevalvonnan tehostamiseksi. Muuntohuumeiden käyttö voi olla haitallista terveydelle, ja ne voivat vaikuttaa mielenterveyteen ja sosiaaliseen toimintakykyyn. Kieltäminen ei estä aineiden käyttöä kokonaan, mutta kiellolla pyritään ehkäisemään muuntohuumeiden leviämistä ja päihdekäyttöä. Kielto voi hidastaa tai jopa estää aineiden leviämistä uusiin käyttäjäpiireihin, erityisesti nuorten keskuuteen.

Huumausainelain 3b §:n edellyttämää kuulemistä ei järjestetty, koska viranomaisella ei ole tiedossa yhtään em. aineiden laillista valmistajaa Suomessa. Aineita on saatavissa laboratorioskäyttöön tarkoitetuiksi referenssimateriaaleiksi tunnetuilta ulkomaisilta toimijoilta.

Muuta lisätietoa

Päätökset dipentylonin ja 2-fluoridesklooriketamiinin ottamisesta kansainväliseen valvontaan on tehty YK:n huumausainetoimikunnan kokouksessa Wienissä 19.3.2024.

Esitys fluetonitaseenin, fluetonitasepyynin, isobutonitaseenin ja isotonitasepyynin ottamisesta kansallisesta valvontaan on tehty Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksessa.

Esitys kansallisesti valvontaan otettavista aineista on ilmoitettu direktiivin (EU) 2015/1535 mukaisesti teknisenä määräyksenä Euroopan komissiolle, joka on hyväksynyt kiireellisen menettelyn 31.3.2025.

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön laintarkastuksessa.

Aineiden nimeämisessä ei ole yhtä kansainvälistä standardia, ja merkitsemistavat vaihtelevat ja kehittyvät. Kansalliset asiantuntijat arvioivat tapauskohtaisesti jokaisen aineen suomenkielisen ja ruotsinkielisen merkitsemistavan esimerkiksi kansainvälisesti yleisimmäksi katsotun nimeämistavan mukaan. Tarvittaessa aineen nimeä saatetaan myös muuttaa riippuen siitä, mikä nimi tai merkitsemistapa vakiintuu käyttöön.

Voimaantulo

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 25.4.2025. Koska kyseessä olevia aineiden on jo havaittu aiheuttaneen merkittäviä haittoja Suomessa, voimaantuloaika on lyhennetty kahteen viikkoon.